

N:o 11.

Ank. till Riksd. kansli den 18 april 1904, kl. 3 e. m.

Första Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 5, i anledning af väckt motion angående skrifvelse till Konungen om vidtagande af vissa förberedande åtgärder för åstadkommande af en järnvägsförbindelse mellan Tingstäde och Fårösund.

I en till utskottets behandling hänvisad motion, n:o 55, har herr *Björlin* föreslagit, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta undersöka i hvilken sträckning en eventuell järnvägslinie mellan Tingstäde och Fårösund bör utstakas samt inkomma till Riksdagen med förslag till det understöd, som bör tilldelas den, som på föreskrifna villkor, under de närmaste fem åren, åtager sig järnvägsliniens byggande.

Till stöd för sin hemställan anför motionären följande:

»Sedan ej blott de beslutade befästningsanläggningarna vid Fårösund å Gottland blifvit fullbordade, utan jämväl en del af de medel anvisade, som beräknats för uppförande af befästningar vid Tingstäde i det inre af ön, framstår som en militär nödvändighet dessa orters sammanbindande medelst järnväg. Tvifvelsutan lär det lifliga intresse, som under de sista årtiondena visat sig inom öns befolkning för åstadkommandet af förbättrade kommunikationer — och hvilket intresse förmått, trots relativt ringa resurser, att sammanbinda med järnväg de flesta mera betydande orter inom

mellersta delarna af ön — att äfven med tiden draga ut järnvägslinierna till öns nordligaste hamn, Fårösund. Men dels kan detta komma att dröja alltför länge, dels kan det icke förnekas, att i detta särskilda fall — då en enskild järnväg kommer i kontakt med statens fästningsbyggande (såsom vid Tingstäde och eventuellt vid Fårösund) — en konflikt mellan det enskildas intresse och det allmännas, här försvarsintressets, lätt kan komma att uppstå, som ställer sig försvärande och fördyrande i vägen för järnvägens byggande. Jag har därför trott, att den rätta tidpunkten nu vore inne för anställandet af en undersökning, huru en fortsättning af Gottlands järnvägsnät norrut från Tingstäde till Fårösund lämpligen borde utstakas, på det att densamma komme att i allo tillfredsställa försvarets kraf, på samma gång det tillsåges, att den fredliga samfärdseln icke onödigtvis försvårades samt att, därest vissa villkor för byggandet och trafikerandet af järnvägen ur försvarssynpunkt fordrades, motsvarande lättnader och understöd bereddes järnvägens eventuelle koncessionsinnehafvare.»

Utskottet vill till en början hafva uttaladt, att detsamma till fullo instämmer i motionärens uppfattning angående betydelsen af en järnvägsförbindelse mellan Tingstäde och Fårösund såväl för den allmänna samfärdseln som för Gottlands fasta försvar och ett ändamålsenligt tillgodogörande af de befästningsanläggningar, som vid ofvannämnda bägge platser redan äro utförda eller inom den närmaste framtiden komma att utföras. I likhet med motionären anser utskottet det äfven vara af största vikt att vid den ifrågasatta järnvägsliniens framdragande all nödig hänsyn toges till de kraf, som från försvarssynpunkt kunna nppställas.

Att emellertid nu i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla om den af motionären påyrkade utredningen, finner utskottet ej vara i afsevärd mån ägnadt att påskynda frågans lyckliga lösning. Kungl. Maj:t äger nämligen vid behandling af eventuellt inkommande koncessionsansökningar full befogenhet att lämna föreskrifter angående järnvägsliniens sträckning och i öfrigt fastställa de villkor för anläggningen, som ur strategisk synpunkt kunna anses erforderliga. Utskottet är därför öfvertygadt, att Kungl. Maj:t vid ärendets kommande behandling ej underlåter att fästa allt tillbörligt afseende vid försvarsintressets tillvaratagande och jämväl, om så skulle erfordras, till Riksdagen inkomma med förslag rörande skälig godtgörelse åt de blifvande koncessionsinnehafvarne för de särskilda kostnader, de i det allmännas intresse måste underkasta sig.

I följd häraf får utskottet, som i sakens närvarande läge saknar anledning att närmare inlåta sig på frågan, om staten för försvarsintressets

tillgodoseende vid ifrågavarande järnvägsanläggning bör underkasta sig några ekonomiska uppoffringar, hemställa,

att förevarande motion ej måtte till någon Första Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 april 1904.

På utskottets vägnar:

R. G. HAMILTON.

Herr *von Oelreich* har anmält, att han icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.
